

[https://doi.org/10.58442/3041-1858-2025-33\(62\)-259-274](https://doi.org/10.58442/3041-1858-2025-33(62)-259-274)

УДК 811.161.2'276.6:[001.891:33]

Постоева Ольга Георгіївна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри економіки підприємництва та менеджменту

Навчально-наукового інституту менеджменту та психології

ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

Київ, Україна.

<https://orcid.org/0000-0002-1167-636X>

olgapostoieva@gmail.com

ЕКОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ: ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ НАУКОВОГО СТИЛЮ

Анотація. У статті здійснено комплексне дослідження особливостей функціонування наукового стилю сучасної української мови, зокрема в межах написання наукових праць економічного спрямування. Розкрито значення наукового стилю як важливого інструменту формулювання, структурування та передачі наукової інформації. Особливу увагу приділено необхідності формування у здобувачів вищої освіти навичок роботи з науковим стилем у процесі навчання дисципліни «Основи наукових досліджень», що є важливою частиною освітніх програм з економіки та менеджменту. Аналізується роль наукового стилю як елемента культури мови, що забезпечує логічність, точність, об'єктивність викладу та стислий характер інформаційного наповнення наукових текстів. У межах дослідження окреслено підстилі наукового стилю – власне науковий, науково-популярний, науково-навчальний, науково-публіцистичний і виробничо-технічний – та подано їхню характеристику за критеріями мети, сфери застосування, мовних та композиційних особливостей. Зосереджено увагу на специфіці реалізації наукового стилю в економічних дослідженнях, де особливо актуальними є точність термінології, аргументованість висновків, статистична обґрунтованість, структурна організованість та міждисциплінарна інтеграція. У статті проаналізовано мовні рівні наукового стилю – лексичний, морфологічний, синтаксичний – та наведено приклади граматичних конструкцій, характерних для наукового викладу (зокрема складнопідрядних речень, безособових конструкцій, використання вставних слів, означених логічних зв'язків тощо). Окреслено найбільш уживані мовні засоби, які сприяють логічній

послідовності тексту, лаконічності, однозначності тлумачення понять. Підкреслено важливість цілеспрямованої підготовки майбутніх економістів та менеджерів до написання кваліфікаційних і наукових праць відповідно до вимог наукового стилю, зокрема шляхом впровадження чітко структурованих методичних рекомендацій, інтерактивних завдань, лекційних та практичних форм опрацювання стилістичних норм. Обґрунтовано необхідність системної роботи над розвитком стилістичної грамотності як одного з ключових чинників якості сучасної економічної науки.

Ключові слова: науковий стиль; наукове мовлення; функціональні стилі; економічні дослідження; термінологія; стилістика; мова науки; структура наукового тексту; мовна культура; фахове мовлення.

ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми / Statement of the problem. В усіх закладах вищої освіти в Україні здобувачі вищої освіти напрямків економіки та менеджмент вивчають дисципліну «Основи наукових досліджень». Цей курс передбачає теоретичну та практичну підготовку здобувачів вищої освіти для здійснення конкретних наукових досліджень з економіки та менеджменту, освоєння елементів методології наукових досліджень і розвиток творчого мислення, вивчення основних положень та відомостей про роль і місце науки у розвитку суспільства, про організацію та шляхи забезпечення наукових досліджень, підготовку до написання випускної кваліфікаційної роботи. У межах цього курсу важливим завданням є формування у здобувачів вищої освіти розуміння особливостей наукового стилю, вміння його застосовувати при підготовці тез конференцій, наукових статей, курсових робіт, кваліфікаційних робіт економічної тематики. Науковий стиль в українській мові є важливою складовою мовного середовища, що сприяє розвитку науки і культури та забезпечує ефективну передачу наукових знань.

Науковий стиль є однією з основних форм використання мови в сфері науки, освіти та техніки. Він має свої характерні риси, що відрізняють його від інших стилів. Науковий стиль застосовується в різних видах наукових та академічних текстів, таких як статті, монографії, дисертації, лекції тощо. В українській мові науковий стиль має свої специфічні особливості, які визначаються як мовними, так і культурними традиціями. Вивчення цього стилю важливе не лише для підвищення рівня професійного мовлення, а й для збереження та розвитку мовної культури в Україні.

Аналіз (основних) останніх досліджень і публікацій / Analysis of (major) recent research and publications. Проблемі аналізу наукового стилю присвячено праці Л. Мацько, Н. Бабич, О. Пономарева, Н. Голуб, Т. Симоненко, О. Семеног, І. Хом'як та ін.

У Енциклопедії сучасної України наведено таке визначення наукового стилю: «Науковий стиль це функціональний різновид літературної мови, що забезпечує пізнавально-інформативні потреби суспільства у сфері науки, освіти та виробництва. Науковим стилем послуговуються в різних галузях науки, техніки, технологій та освітній діяльності. Спільним для всіх уживань стилю є абстрактність, узагальненість, підкреслена логічність, предметність, однозначність і точність, ясність і об'єктивність викладу, насиченість інформації та її стислість, доказовість, оцінність, переконливість, аналіз, синтез, аргументація, пояснення причинно-наслідкових відношень, логічні підсумки.» [3] Науковий стиль переважно використовується в письмовій формі, однак також може проявлятися і в усному мовленні.

У «Курсі історії української мови» (1958) стиль наукового викладу виокремлено з-поміж інших стилів; І. Чередниченко визначає його як мову наукової і технічної літератури; більшість дослідників використовують традиційну назву – науковий стиль (А. Коваль, Л. Мацько, О. Мацько, О. Сидоренко, О. Пономарів, Н. Ботвіна, Н. Бабич, та ін.).

Н. Бабич доповнила стильовими різновидами [1, с. 11] класифікацію стилів Н. Ботвіної [2]. Так, до книжних стилів віднесено науковий, який містить такі різновиди: власне науковий, науково-технічний, науково-навчальний, науково-популярний. А. Коваль відносить до підстилів власне науковий (науково-технічний), науково-публіцистичний, науково-популярний науково-діловий, науково-навчальний [4, с. 8].

О. Пономарів вирізняє такі види наукових текстів: суто науковий (де нова інформація призначена для фахівців певної галузі науки), виробничо-технічний (література, що обслуговує різні сфери господарства й виробництва), науково-популярний (має на меті зацікавити науковою інформацією широке коло людей, незалежно від рівня фахової підготовки), науково-навчальний (посібники, підручники та інша література, призначена для навчальних закладів усіх типів), науково-публіцистичний (наукова проблема висвітлюється з погляду публіцистики) [7, с. 10–12].

Л. Мацько, О. Сидоренко, О. Мацько зосереджують увагу на трьох підстилях: власне науковому (монографія, тези, наукова доповідь, стаття, повідомлення), науково-навчальному (конспекти лекцій, підручники, дискусії тощо), науково-популярному (виклад наукових даних для

нефахівців – книги, статті у нефахових журналах), [6, с. 284]. Слід сказати, що в порівнянні, наприклад, із художнім науковий стиль української мови досліджувався дещо пізніше. Виникає питання, чому так сталося. І. Сікорський, М. Остроградський, Г. Вороний, І. Пулюй, О. Біланюк, І. Горбачевський, О. Стасів, Ю. Кістяківський працюючи в інших країнах, зробили вагомий доробок у світову науку, але ми не завжди враховуємо, що вони були частиною наукового потенціалу української нації, до того ж окремі роботи публікували рідною мовою [9, с. 55]. Через історичні обставини – заборону викладання і друку українською за царату – українська наука і науковий стиль зазнали значних утрат.

За словами Л. Мацько, формування наукової термінології в українській мові розпочалося ще в давньоукраїнській книжній традиції – частково за зразком грецької та латинської мов, а частково на основі власних мовних ресурсів. Це підтверджується змістом 56 наукових праць, трактатів і послань учених з Острозької академії, Львівського братства, Києво-Могилянської академії та Києво-Печерської лаври. Науковий стиль української мови, як зазначає дослідниця, почав складатися з середини XIX століття [4, с. 282], спершу у формі науково-популярного. Центрами об'єднання українських науковців стали журнал «Основа» та організація «Просвіта», заснована 1868 року. У 1907 році в Києві розпочало діяльність «Українське наукове товариство».

Наприкінці XIX століття в українській мові були сформовані загальнонаукова, гуманітарна та професійна термінології. У період незалежності України розвиток наукового стилю значно активізувався. Його основні ознаки – чіткість понять, предметність, об'єктивність, точність, логічна послідовність і аргументованість викладу. Сьогодні, зокрема, створено проєкт типової програми кандидатського іспиту з української мови за професійним спрямуванням під назвою «Українська наукова мова», авторами якого є науковці П. Гриценко, С. Єрмоленко, А. Пономаренко, С. Чемеркін [11].

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті – здійснити аналіз основних рис наукового стилю в українській мові, його функціональної ролі в українській мові.

Завдання:

- визначити основні ознаки наукового стилю сучасної української мови;
- визначити основні риси наукового стилю в економічних дослідженнях.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ / THEORETICAL FRAMEWORK

Теоретичною базою поданого у статті дослідження послуговували концепція науки, культури української мови та практичної стилістики, розуміння функціональних стилів української мови з позиції системного підходу до аналізу сучасної української мови та наукових досліджень. Коло наукових розвідок окреслює стилістика сучасної української мови, філософія науки, особливості реалізації наукового стилю в наукових дослідженнях здобувачів вищої освіти економічної та управлінської тематики.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODS

Дослідження проводилося з використанням методів аналізу, синтезу та узагальнення вже наявних наукових напрацювань, пов'язаних із вивченням функціональних стилів мови. Матеріали збиралися за допомогою ресурсу «Google Академія» та інших інтернет-пошукових систем. Зібрана інформація охоплювала такі напрями: викладання основ наукових досліджень у закладах вищої освіти, методологія наукової роботи, функціональні стилі української мови та особливості наукового стилю в сучасній українській мові.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH RESULTS

Перш ніж перейти до розгляду особливостей наукового стилю, розглянемо методологію визначення функціональних стилів української мови та їх основні ознаки.

Стиль є центральним поняттям стилістики. Поняття «стиль» походить від лат. *stilus* – «загострена паличка для писання». Воно має багато значень, вживається для характеристики певних напрямів у музиці, живопису, літературі, архітектурі, діяльності і поведінці людини, одязі, інтер'єрі тощо [10].

У мовознавстві стиль – це: сукупність мовних засобів (слів, граматичних морфем, синтаксичних конструкцій) дібраних відповідно до мети, змісту, сфери спілкування.

Функціональні стилі протиставляються літературним (таким як романтизм, сентименталізм, реалізм, постмодернізм) та експресивним (доброзичливий, фамільярний, іронічний, зневажливий) тощо.

В українській мові найчастіше виділяють п'ять основних і два додаткові стилі.

До основних стилів відносять: 1. Науковий. 2. Офіційно-діловий. 3. Публіцистичний. 4. Художній. 5. Розмовний.

До *додаткових* відносять: 1. Конфесійний. 2. Епістолярний.

Кожен стиль слід характеризувати за такими критеріями [10]:

1. Мета мовлення (основне призначення стилю).

2. Сфера використання (в яких сферах суспільного життя стиль застосовується найчастіше).

3. Наявність підстилів.

4. Жанри (тексти, в яких стиль реалізується).

5. Форми реалізації стилю (монолог, діалог, полілог).

6. Основні риси стилю (загальні і окремо – мовні).

Нижче розглянемо особливості наукового стилю згідно означеної вище методології.

Мета мовлення наукового стилю.

За допомогою наукового стилю реалізується мовна функція повідомлення. За його допомогою передається науковий зміст, який необхідно донести до широкого кола читачів. У текстах цього стилю викладаються результати досліджень, формуються теорії, обґрунтовуються гіпотези, пояснюються різноманітні явища та систематизуються певні знання [10].

Сфера використання і наявність підстилів.

Науковий стиль унаслідок різноманітності галузей науки й освіти поділяють на такі підстилі (і жанри відповідно): власне науковий, науково-навчальний, науково-популярний, науково-публіцистичний, виробничо-технічний. Власне науковий підстиль застосовується спеціалістами у конкретних наукових сферах. Його використовують для викладення результатів досліджень у мовознавстві, медицині, біології, економіці, фізиці та інших галузях у вигляді докторських і кандидатських дисертацій, монографій або наукових статей.

Науково-навчальний підстиль характерний для навчальної літератури: підручників, посібників та інших видань, призначених для використання в освітньому процесі.

Науково-публіцистичний підстиль притаманний матеріалам, що публікуються у спеціалізованих газетах та журналах і орієнтовані на фахівців певної наукової або технічної галузі [10].

Науково-популярний підстиль призначений для того, щоб пробудити інтерес до наукових знань у широкої аудиторії, незалежно від рівня її спеціальної підготовки. До цього підстилю належать брошури, статті та замітки на теми медицини, космосу, біології тощо, які публікуються у засобах масової інформації.

Виробничо-технічний підстиль використовується в текстах, що обслуговують потреби господарської та виробничої діяльності. До нього належать інструкції, технологічні описи, регламенти та інші документи, пов'язані з процесами виробництва.

Форми реалізації стилю: монолог і діалог.

Основними рисами наукового стилю є поняттєвість і предметність, об'єктивність, точність, логічність, аргументованість викладу, наявність цифрових даних, схем, таблиць, діаграм, малюнків, відсутність образності, емоційності та індивідуальних авторських рис [10].

Розглянемо *мовні особливості наукового стилю*.

На лексико-фразеологічному рівні існують такі особливості, як:

- наявність великої кількості термінів із різних галузей знання (наприклад, економічні – інфляція, капітал, інвестиції, ринок, попит, пропозиція тощо);

- переважання абстрактної лексики і запозичених слів;
- багатозначні слова використовуються зазвичай у одному із значень;
- відсутність емоційно-експресивної лексики [10].

На граматичному рівні бачимо такі особливості, як:

- велика кількість іменників та інших субстантивованих частин мови; Субстантивація (лат. *substantivum* «іменник») – семантично-синтаксичний перехід прикметника й дієприкметника (зрідка іншої частин мови) в іменник, причому такий прикметник уживається вже лише у функції іменника (наприклад, старий мовчав, чужі для нас, узгоджений, вагомішого, дієвішого).

- переважання абстрактних іменників середнього роду з суфіксами -ство, -цтво, -ння, -ття (наприклад, управління, класифікування, прогнозування, формулювання, забезпечення, керівництво, будівництво тощо);

- мінімальне вживання особових займенників;
- нахил до розгорнутих складних речень із різними видами підрядності, відокремленими зворотами, вставними конструкціями;
- наявність посилань та цитат;
- чітка структура тексту, поділ його на розділи, параграфи, пункти, підпункти [10].

Варто розглянути ще деякі рекомендації щодо реалізації наукового стилю у процесі підготовки наукових текстів здобувачами вищої освіти.

Підвищення інформаційності тексту наукової роботи здійснюється лексичними, морфологічними та синтаксичними засобами. Рекомендуються прийоми, що дають змогу досягти максимальної лаконічності викладу

змісту роботи [5], [8]. Науковий текст вирізняється завершеністю змісту, логічною цілісністю та послідовністю викладення думок. Однією з головних його ознак є використання спеціалізованої термінології, яка дозволяє стисло і точно передавати складні поняття, явища та процеси. Для поєднання частин тексту застосовуються функціонально-лексичні засоби, що відображають послідовність міркувань (наприклад, спочатку, по-перше, згодом, отже), протиставлення (однак, натомість), причинно-наслідкові зв'язки (тому, внаслідок цього), перехід до нової теми (розглянемо, звернімо увагу на), а також підсумки (таким чином, на завершення, підводячи підсумки).

Завдяки термінам можна чітко сформулювати визначення понять без надмірного роз'яснення. Оскільки термін відображає суть явища, його потрібно добирати точно та обережно. Неприпустимо використовувати різні терміни для одного поняття або замінювати усталену термінологію професіоналізмами, зрозумілими лише вузькому колу фахівців. У науковому стилі поширене вживання вказівних займенників (цей, той, такий), які уточнюють об'єкт опису та встановлюють логічний зв'язок між частинами тексту. Водночас невизначені займенники (щось, дещо) у таких текстах не застосовуються.

Синтаксично науковий стиль вирізняється структурованістю та логічністю. Речення тісно пов'язані між собою, і кожне наступне логічно впливає з попереднього. У наукових текстах переважають складнопідрядні речення, які точніше передають причинно-наслідкові, умовні, часові зв'язки. Безособові конструкції використовуються для опису об'єктивних фактів або явищ, а називні речення – у заголовках розділів, підписах до ілюстрацій тощо.

У стилістичному плані науковий текст має бути максимально об'єктивним. Це досягається шляхом вживання вставних конструкцій, що передають ступінь достовірності інформації (очевидно, ймовірно, без сумніву), а також за допомогою посилань на джерела або авторів думок (на думку, за повідомленням, відповідно до) [8].

Стиль письмового наукового викладу – це безособовий монолог, в якому акцент зроблено на змісті, а не на особі мовця. Тексти зазвичай подаються від третьої особи, рідше – із використанням займенника ми, що вказує на колективне авторство або приналежність до певної наукової школи. Водночас бажано обмежувати його вживання через неозначено-особові конструкції [5].

Однією з важливих рис мови наукових текстів є відсутність емоційної виразності. У тексті переважає нейтральне, об'єктивне повідомлення

фактів. Це зумовлює тенденцію до точного визначення характеристик предметів і явищ.

У зв'язку з цим більшість прикметників у науковому стилі є складовими термінологічних словосполучень. Наприклад, замість прикметника наступні доцільніше вживати займенник такі, який краще виражає логічну послідовність при переліченні.

Наукова мова має відповідати трьом ключовим вимогам: точності, ясності та стислості. Точність викладеного матеріалу є головною умовою, що забезпечує достовірність і практичну цінність результатів. Неточно підібране слово може спотворити зміст, викликати двозначність або небажані асоціації, що призводить до лексичних помилок.

Досягнення точності можливе не лише шляхом добору відповідної лексики, а й завдяки граматично правильному побудуванню речень, з дотриманням норм синтаксичних зв'язків. Ясність, своєю чергою, передбачає здатність викладати думки доступно і зрозуміло. Часто її порушення виникає через прагнення надати тексту уявної науковості або внаслідок неправильного порядку слів у реченні. Доступність і зрозумілість нерідко плутають із простотою викладу, це не означає примітивність – вона лише полегшує сприйняття тексту [8].

Стислість або лаконічність демонструє рівень культури наукового мовлення. Вона передбачає вміння уникати зайвих повторень та надмірної деталізації. У тексті слід вилучати слова та словосполучення, які не несуть смислового навантаження. До проявів надмірності також належить безпідставне вживання іншомовної лексики, якщо існує точний відповідник у рідній мові.

Однією з форм багатослів'я є тавтологія – повторення однієї і тієї ж думки різними словами. Також варто звертати увагу на структуру абзаців. Кожен абзац має містити завершену думку, що передається через одне або кілька речень чи висловлювань. Висловлюванням називають речення, яке виражає певне судження.

Щодо особливостей використання наукового стилю в дослідженнях з економіки слід зауважити, що вони визначаються поєднанням загальних вимог до наукової мови та специфікою економічної науки, яка базується на аналізі закономірностей виробництва, розподілу, обміну і споживання благ.

До основних рис наукового стилю, притаманних економічним дослідженням можна віднести такі:

- Точність і однозначність формулювань. Уникають вживання розпливчастих або емоційно забарвлених слів. Усі поняття вживаються у вузькому, чітко визначеному значенні. Наприклад, «Підвищення облікової

ставки НБУ призводить до зменшення доступності кредитних ресурсів для бізнесу».

- Широке використання економічної термінології. Застосовуються специфічні терміни, такі, як: «інфляція», «попит і пропозиція», «валовий внутрішній продукт», «бюджетний дефіцит», «ліквідність», «монетарна політика» тощо. Вживаються скорочення: ВВП (Валовий внутрішній продукт), НБУ (Національний банк України), ФОП (Фізична особа-підприємець), ПДФО (Податок на дохід фізичної особи), ЄСВ (Єдиний соціальний внесок).

- Активно використовуються статистичні дані, аналітичні таблиці, графіки, діаграми. У тексті наводяться конкретні числові показники, порівняння динаміки, індекси. Наприклад, «У 2024 році темп зростання промислового виробництва в Україні становив 5,3 %, що на 2,1 % вище порівняно з попереднім роком».

- Використовуються безособові конструкції, наприклад, «Було виявлено», «Проаналізовано», «З'ясовано».

- Аргументованість та доказовість виявляється в тому, що усі висновки мають бути підкріплені даними, графіками, формулами, моделями. Посилання на авторитетні джерела, економічні теорії та моделі є обов'язковими.

- Системність і структурованість текстів (вступ, теоретичний аналіз, емпіричне дослідження, висновки, рекомендації). Використовуються такі типові фрази, як «Метою дослідження є...», «На основі проведеного аналізу...», «За результатами розрахунків...» тощо.

- Орієнтація на прикладне застосування. Важливим є не лише аналіз, а й практичні рекомендації для бізнесу, державної політики, менеджменту, податкової чи банківської сфери.

- Наявність міждисциплінарних зав'язків. Економічні дослідження можуть включати елементи математики, статистики, менеджменту, права, соціології тощо.

ВИСНОВКИ / CONCLUSIONS

Науковий стиль української мови має важливе значення для передачі точних та обґрунтованих знань у різних сферах науки, техніки та освіти. З аналізу його особливостей можна зробити кілька ключових висновків.

Мета та функція наукового стилю полягає у чіткому та об'єктивному донесенні наукової інформації до різних аудиторій, зокрема фахівців певної

галузі та широкого загалу. Для цього використовуються специфічні мовні засоби, такі як терміни, точність викладу та логічність структури.

Структурні різновиди наукового стилю поділяються на кілька підстилів, зокрема: власне науковий, науково-популярний, науково-навчальний, науково-публіцистичний і виробничо-технічний. Кожен з них має свої особливості, які відповідають конкретним потребам і призначенню текстів.

Мовні особливості наукового стилю включають переважання абстрактної лексики, наявність великої кількості термінів та фахових виразів, а також складні граматичні конструкції. Це дозволяє досягти точності та однозначності викладу. Водночас, науковий стиль уникає емоційності та образності, зосереджуючи увагу на фактах і логічних зв'язках.

Синтаксичні та стилістичні особливості наукового стилю виявляються в його чіткій організації тексту, використанні складних речень та точності у виборі слів. Для забезпечення лаконічності і ясності важливо уникати зайвих повторів та деталізації, що робить текст більш зручним для сприйняття.

Роль наукового стилю в розвитку української наукової мови зростає в умовах сучасної незалежної України, де активно розвиваються термінології, створюються нові наукові підходи та ресурси для вивчення наукової мови. Науковий стиль, зокрема, набуває вагомості в освітніх і професійних сферах, а також у міжнаціональному науковому спілкуванні.

Отже, науковий стиль є основним інструментом для передачі наукових знань та ідей, що вимагає високого рівня мовної культури, точності і структурованості.

Науковий стиль дослідженнях з економіки – це чіткий, логічно побудований, точний і об'єктивний спосіб викладу, який поєднує термінологічну грамотність, доказовість і практичну цінність висновків. Його мета – донести наукову думку так, щоб вона була переконливою, зрозумілою і корисною для науки та економічної практики.

Щодо організації навчання з дисципліни «Основи наукових досліджень», на наш погляд, потрібно приділяти більше навчального часу для вивчення саме питань застосування наукового стилю української мови, зокрема на лекційних та практичних заняттях в університетах. Це сприятиме підвищенню якості наукових робіт здобувачів вищої освіти.

Науковому стилю має бути присвячений окремий розділ в методичних рекомендаціях до підготовки кваліфікаційних робіт, адже це сприятиме підвищенню їх якості. Важливою є розробка методичних підходів до навчання наукового стилю в університетах, з урахуванням

специфіки різних освітніх програм і спеціальностей, а також створення інтерактивних навчальних матеріалів і практикумів.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі / Prospects for further research in this direction. Перспективним напрямом досліджень можуть бути компаративні дослідження наукового стилю української мови у співвідношенні з іншими мовами, з метою виявлення спільних і відмінних рис, що особливо актуально в контексті міжнародного академічного обміну та розвитку наукового перекладу.

Також перспективним може бути аналіз сучасного стану наукової мови в електронних ресурсах і публікаціях, включно з вивченням впливу цифрових технологій на мовні засоби наукової комунікації.

Інший напрям – дослідження мовної якості студентських та аспірантських кваліфікаційних робіт, з метою виявлення типових помилок у застосуванні наукового стилю та розробки ефективних засобів їх усунення.

Такі перспективи сприятимуть підвищенню мовної культури наукового письма в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES

- [1] Н. Д. Бабич, *Практична стилістика і культура української мови*; М. Парцей, Ред. Львів, Україна : Світ, 2003. ISBN: 966-603-192-2
- [2] Н. В. Ботвіна, *Офіційно-діловий та науковий стилі української мови*. Київ, Україна : АртЕк, 1998. ISBN 966-505-215-2
- [3] «Науковий стиль», *Енциклопедія сучасної України*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://esu.com.ua/article-70651> Дата звернення: Берез. 09, 2025.
- [4] А. П. Коваль, *Практична стилістика сучасної української мови*. Київ, Україна : Вища школа, 1987. [Електронний ресурс]. Доступно: [https://shron1.chtyvo.org.ua/Koval Alla/Praktychna stylistyk a suchasnoi ukrainskoi movy.pdf](https://shron1.chtyvo.org.ua/Koval%20Alla/Praktychna%20stylistyka%20suchasnoi%20ukrainskoi%20movy.pdf)? Дата звернення: Берез. 09, 2025.
- [5] П. В. Лушин, Я. В. Сухенко, С. О. Хілько, С. В. Шевченко, *Мануал до атестації здобувачів вищої освіти бакалаврського та магістерського рівнів зі спеціальності 053 «Психологія»*. Київ, Україна, 2020. [Електронний ресурс]. Доступно: [https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/719295/1/manual diploma KPOR UMO 2020.pdf](https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/719295/1/manual_diploma_KPOR_UMO_2020.pdf) Дата звернення: Берез. 09, 2025.
- [6] Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько, *Стилiстика української мови*; Л. І. Мацько, Ред. Київ, Україна : Вища школа, 2003. [Електронний ресурс]. Доступно: https://litmisto.org.ua/?page_id=7116 Дата звернення: Берез. 09, 2025.

- [7] О. Д. Пономарів, *Стилістика сучасної української мови*. Київ, Україна : Либідь, 1992. [Електронний ресурс]. Доступно: https://shron1.chtyvo.org.ua/Ponomariv_Oleksandr/Stylistyka_suchasnoi_ukrainskoi_movy_vyd_2000.pdf Дата звернення: Берез. 09, 2025.
- [8] О. Г. Постоева, *Методичні рекомендації до підготовки кваліфікаційної роботи*. Київ, Україна : Навчально-науковий ін-т менедж. та психології ДЗВО «Ун-т менедж. освіти». 2024. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740346> Дата звернення: Берез. 09, 2025.
- [9] І. М. Хом'як, «Науковий стиль як об'єкт вивчення стилістики», *Педагогічні науки*, т. 1, № 60, с. 54–59, 2011. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/3666> Дата звернення: Берез. 09, 2025.
- [10] «Ділова українська мова», у *Функціональні стилі української мови*. 2019. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://kum.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/45/2019/03/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F-3-%D0%A4%D1%83%D0%BD%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96-%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BB%D1%96.pdf> Дата звернення: Берез. 09, 2025.

Матеріал надійшов до редакції 02.07.2025 р.

ECONOMIC RESEARCH: FEATURES OF IMPLEMENTING THE SCIENTIFIC STYLE

Olga Postoieva,

PhD of Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Economics,
Entrepreneurship and Management Educational and Scientific
Institute of Management and Psychology
SIHE «University of Educational Management».
Kyiv, Ukraine.

 <https://orcid.org/0000-0002-1167-636X>
olgapostoieva@gmail.com

Abstract. The article presents a comprehensive study of the peculiarities of the scientific style of contemporary Ukrainian language, particularly within the framework of writing academic papers in the field of economics. The significance of the scientific style is revealed as an important tool for formulating, structuring, and conveying scientific information. Special attention is given to the necessity of developing students' skills in working with scientific style during the study of the course "Fundamentals of Scientific Research", which is an essential part of educational programs in economics and management. The role of the scientific style as an element of language culture is analyzed, emphasizing its contribution to the logical, accurate, and objective presentation of information, as well as the concise character of scientific texts. The article outlines the substyles of the scientific style – proper scientific, popular scientific, educational scientific, journalistic scientific, and technical – along with their characteristics based on purpose, field of use, linguistic, and compositional features. The study focuses on the specific implementation of the scientific style in economic research, where accuracy of terminology, substantiated conclusions, statistical justification, structural organization, and interdisciplinary integration are particularly important. The article examines the linguistic levels of the scientific style – lexical, morphological, and syntactic – and provides examples of grammatical constructions typical of scientific discourse (including complex sentences, impersonal constructions, the use of parenthetical words, and logical connectors). The most commonly used language means that promote logical consistency, conciseness, and unambiguous interpretation of concepts are outlined. The importance of targeted training of future economists and managers in writing qualification and scientific papers in accordance with the norms of scientific style is emphasized, particularly through the implementation of clearly structured methodological guidelines, interactive tasks, and lecture and practical formats for mastering stylistic norms. The article substantiates the need for systematic work on developing stylistic literacy as one of the key factors in the quality of modern economic science.

Keywords: scientific style; academic language; functional styles; economic research; terminology; stylistics; language of science; structure of scientific text; language culture; professional language.

ПЕРЕКЛАД, ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / TRANSLATED AND TRANSLITERATED

- [1] N. D. Babych, *Praktychna stylistyka i kultura ukraïnskoi movy*; M. Partsei, Red. Lviv, Ukraine : Svit, 2003. ISBN: 966-603-192-2 (in Ukrainian).
- [2] N. V. Botvina, *Ofitsiino-dilovyi ta naukovyi styli ukraïnskoi movy*. Kyiv, Ukraine : ArtEk, 1998. ISBN 966-505-215-2 (in Ukrainian).
- [3] «Naukovyi styl», *Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy*. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://esu.com.ua/article-70651> Data zvernennia: Berez. 09, 2025. (in Ukrainian).
- [4] A. P. Koval, *Praktychna stylistyka suchasnoi ukraïnskoi movy*. Kyiv, Ukraine : Vyshcha shkola, 1987. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: https://shron1.chtyvo.org.ua/Koval_Alla/Praktychna_stylistyka_suchasnoi_ukraïnskoi_movy.pdf? Data zvernennia: Berez. 09, 2025. (in Ukrainian).
- [5] P. V. Lushyn, Ya. V. Sukhenko, S. O. Khilko, S. V. Shevchenko, *Manual do atestatsii zdobuvachiv vyshchoi osvity bakalavrskoho ta mahisterskoho rivniv zi spetsialnosti 053 «Psykhologhiia»*. Kyiv, Ukraine, 2020. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/719295/1/manual_diploma_KPOR_UMO_2020.pdf Data zvernennia: Berez. 09, 2025. (in Ukrainian).
- [6] L. I. Matsko, O. M. Sydorenko, O. M. Matsko, *Stylistyka ukraïnskoi movy*; L. I. Matsko, Red. Kyiv, Ukraine : Vyshcha shkola, 2003. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: https://litmisto.org.ua/?page_id=7116 Data zvernennia: Berez. 09, 2025. (in Ukrainian).
- [7] O. D. Ponomariv, *Stylistyka suchasnoi ukraïnskoi movy*. Kyiv, Ukraine : Lybid, 1992. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: https://shron1.chtyvo.org.ua/Ponomariv_Oleksandr/Stylistyka_suchasnoi_ukraïnskoi_movy_vyd_2000.pdf Data zvernennia: Berez. 09, 2025. (in Ukrainian).
- [8] O. H. Postoieva, *Metodychni rekomendatsii do pidhotovky kvalifikatsiinoi roboty*. Kyiv, Ukraine : Navchalno-naukovyi in-t menedzh. ta psykhologhii DZVO «Un-t menedzh. osvity». 2024. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: Data zvernennia: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740346> Berez. 09, 2025. (in Ukrainian).
- [9] I. M. Khomiak, «Naukovyi styl yak ob'ekt vyvchennia stylistyky», *Pedahohichni nauky*, t. 1, № 60, s. 54–59, 2011. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/3666> Data zvernennia: Berez. 09, 2025. (in Ukrainian).

- [10] «Dilova ukrainska mova», u Funktsionalni styli ukrainskoi movy. 2019. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://kum.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/45/2019/03/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F-3.-%D0%A4%D1%83%D0%BD%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96-%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BB%D1%96.pdf> Data zvernennia: Berez. 09, 2025. (in Ukrainian).

Retrieved July 02, 2025

Reviewed August 20, 2025

Published September 24, 2025

отримано

рецензовано

опубліковано

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

© Olga Postoiieva, 2025